

VARNOST NA NIVOJSKIH PREHODIH CESTE IN ŽELEZNIŠKE PROGE

»STOP! PREDNOST IMA ŽIVLJENJE.«

GRADIVO ZA NOVINARJE

od 15. do 28. februarja 2010

1. UVOD

Ministrstvo za promet bo v letošnjem letu tretjič zapored izvedlo preventivno akcijo za večjo varnost na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge. Po izkušnjah preteklih dveh, odzivu strokovne javnosti in nenazadnje želji po izboljšanju varnosti na nivojskih prehodih je odločitev o nadaljevanju povsem pričakovana.

Problematika varnosti cestnega prometa na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge je najbolj povezana z neupoštevanjem prometnih pravil in v nekaterih primerih z nizko kulturo udeležencev v cestnem prometu. Posledice takšnega obnašanja so prepogoste prometne nesreče (največkrat tragične) predvsem na nezavarovanih nivojskih prehodih ceste preko železniške proge, označenih le s prometnim znakom »Andrejev križ«.

Namen akcije je s točno različnimi ukrepi vplivati na vedenje voznikov in drugih udeležencev cestnega prometa ter posredno zmanjšati število prometnih nesreč in njihove posledice na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge. Ob tem je dosledno upoštevanje prometne signalizacije (»Andrejev križ«, ...) ključen in najučinkovitejši način, da varnost na nivojskih prehodih izboljšamo.

Slovenski predpisi s področja varnosti v cestnem in železniškem prometu predpisujejo, da ima vlak ali drugo prevozno sredstvo, ki se premika po železniških tirih, prednost pred drugimi udeleženci v cestnem prometu. Voznik, ki se približuje nivojskemu prehodu mora torej voziti s potrebno previdnostjo in takšno hitrostjo, da lahko pred njim varno ustavi. Nezavarovani nivojski prehodi ceste preko železniške proge so označeni z Andrejevim križem, zato mora voznik, ki se približuje takšnemu nivojskemu prehodu pred preходом ustaviti in se prepričati, da lahko varno prečka železniško progo.

2. STATISTIČNI PODATKI O VARNOSTI NA NIVOJSKI PREHODIH

V Sloveniji je po podatkih z dne 31.12.2009¹ skupaj 916 nivojskih prehodov cest preko železniške proge, od katerih je 577 označenih le z Andrejevim križem. V primerjavi z letom 2008 to pomeni, da se je število vseh nivojskih prehodov zmanjšalo za 16, število nivojskih prehodov označenih z Andrejevim križem pa se je zmanjšalo 22. Največ takšnih prehodov je v Jugovzhodni slovenski regiji (proge d.m. – Metlika – Novo mesto – Ljubljana, Grosuplje – Kočevje in Novo mesto – Straža; skupaj 203 oziroma 4 manj kot leta 2008), Pomurju ter Podravju (proge Pragersko – Središče – d.m., Ormož – Murska Sobota – Hodoš – državna meja, Ljutomer – Gornja Radgona; skupaj 91 ali 9 manj kot leta 2008) ter v Savinjski regiji (progi Grobelno – Stranje – Rogatec – državna meja, Celje – Velenje; skupaj 98 ali 3 manj kot leta 2008).

Po podatkih iz analize stanja na tem področju so ključne ugotovitve naslednje:

- v letu 2009 so v prometnih nesrečah na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge umrli 7 ljudi ali 4,1% vseh umrlih v prometnih nesrečah;

¹ Statistični podatki Slovenskih železnic

- v zadnjih petnajstih letih je na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge umrlo 137 oseb ali v povprečju 9 na leto;
- število nezavarovanih nivojskih prehodov ceste preko železniške proge, oziroma označenih le z prometnim znakom »Andrejev križ« se v zadnjih letih zmanjšuje. V letu 2009 se je to število zmanjšalo za 1,72%;
- večina prometnih nesreč na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge se zgodi na lokalnih cestah, kjer je število nivojskih prehodov ceste preko železniške proge največje.

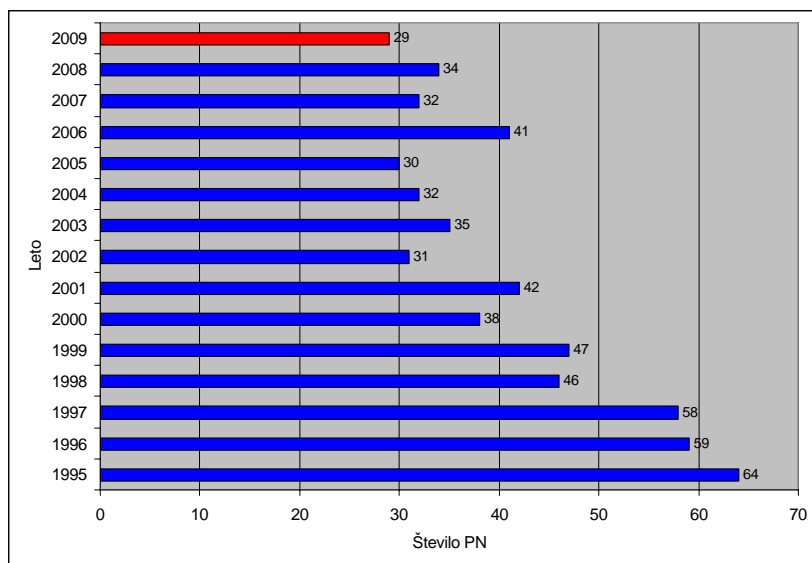
Tabela 1: Pregled prometnih nesreč na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge

Leto	Prometne nesreče						Posledice	
	Nivojski prehod s signalno varnostno napravo - zapornice	Nivojski prehod s signalno varnostno napravo - luči	Nivojski prehod z ročnimi zapornicami	Nivojski prehod s označen z Andrejevim križem	Prehod za pešce	Skupaj PN	Mrtvi	Telesno pošk.
1995	15	3	0	46	0	64	15	24
1996	8	1	0	50	0	59	11	28
1997	12	5	0	41	0	58	12	17
1998	8	1	0	36	1	46	13	19
1999	12	1	0	32	2	47	17	42
2000	8	1	0	28	1	38	5	19
2001	7	2	2	31	0	42	16	13
2002	6	2	0	22	1	31	5	11
2003	6	1	0	28	0	35	5	7
2004	11	1	0	20	0	32	4	6
2005	2	2	0	26	0	30	4	15
2006	13	3	1	24	0	41	9	9
2007	7	1	0	24	0	32	10	20
2008	6	3	1	25	0	34	4	20
2009 ²	9	2	0	18	0	29	7	11
SKUPAJ	130	29	4	451	5	618	137	261

V zadnjih petnajstih letih se je na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge zgodilo 618 prometnih nesreč, v katerih je umrlo 137 oseb. Pretežni del prometnih nesreč se je zgodilo na nezavarovanih nivojskih prehodih ceste preko železniške proge označene le z Andrejevim križem, a je presenetljivo, da se je 20% prometnih nesreč zgodilo tudi na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge, ki so zavarovani z zapornicami, polzapornicami ali s svetlobnimi znaki.

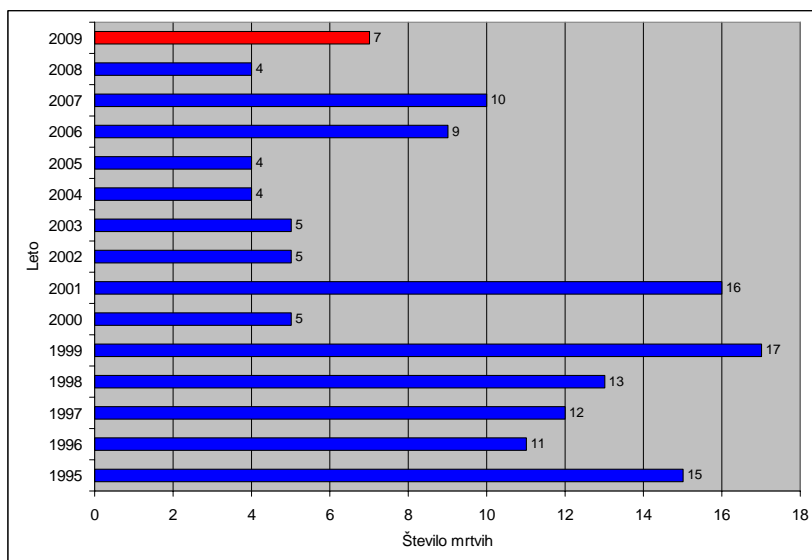
² Podatki za leto 2009 še niso dokončno obdelani.

Graf 1: Število prometnih nesreč na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge za obdobje 1995 – 2009

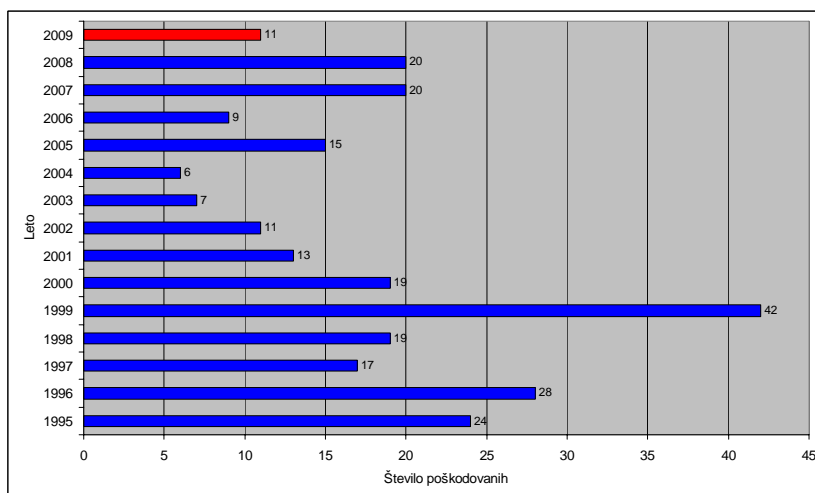
V povprečju se je na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge v zadnjih petnajstih letih zgodilo vsako leto dobrih 41 prometnih nesreč, pri čemer se število prometnih nesreč v zadnjih treh letih ni povzpelo preko 40. V letu 2009 je bilo število prometnih nesreč prvič v obravnavanem obdobju celo pod 30. Posebej izstopa podatek, da se je 38% prometnih nesreč zgodilo na zavarovanih nivojskih prehodih.

Graf 2: Število mrtvih v prometnih nesrečah na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge v obdobju 1995 – 2009

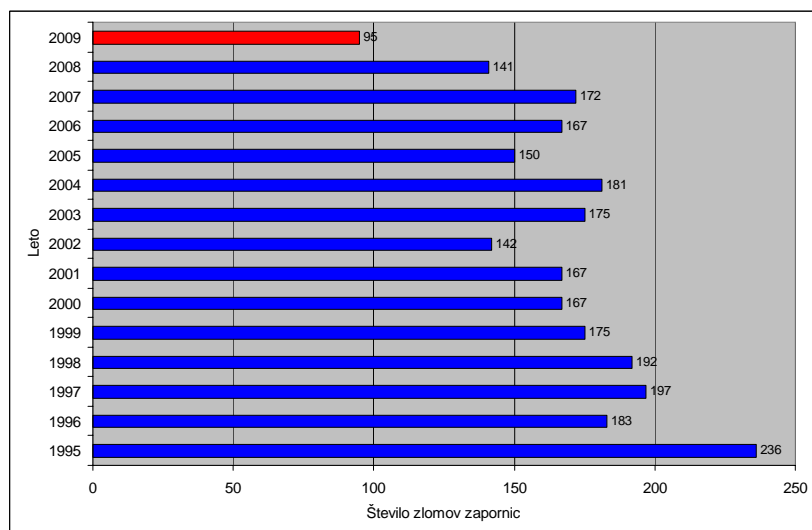
V leta 2009 se je kljub zmanjšanju števila prometnih nesreč število umrlih povečalo. Ponovno se je izkazalo, kako je povečana možnost smrtnih žrtev v prometnih nesrečah v katerih sta udeležena tirno in cestno vozilo.

Graf 3: Število poškodovanih v prometnih nesrečah na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge v obdobju 1995 - 2009

Značilnost prometnih nesreč na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge je majhno število poškodovanih v primerjavi z mrtvimi. V zadnjih petnajstih letih je umrlo 34%, v letu 2009 pa celo 39% vseh udeležencev tovrstnih nesreč.

Graf 4: Zlomi zapornic na nivojskih prehodih ceste čez železniško progo za obdobje 1995 - 2009

Prometne nesreče se ne dogajajo le zaradi nezavarovanih nivojskih prehodov ceste preko železniške proge. Velikokrat je tudi človeška nepazljivost in objestnost vzrok za takšno nesrečo. V zadnjih petnajstih letih je prišlo do 2.540 lomov zapornic oziroma povprečno 169 na leto, kar kaže na neodgovoren odnos udeležencev cestnega prometa do prometne signalizacije, opreme in varnosti nasploh. V zadnjem letu je na tem področju zaznati bistven napredek, za katerega vsekakor želimo, da se bo nadaljeval tudi v prihodnje.

3. NAČRTOVANI POSEGI V INFRASTRUKTURO

Poleg preventivnih in represivnih ukrepov, ki jih bodo pristojne službe izvajale neposredno v času akcije, pa nadgradnja infrastrukture poteka celo leto. V letu 2010 Slovenske železnice (v nekaterih projektih skupaj z Direkcijo Republike Slovenije za ceste) načrtujejo:

- zmanjšanje število nivojskih prehodov z ukinitvami nivojskih prehodov, pri tem pa preusmeritev prometa preko povezovalnih cest na zavarovan nivojski prehod ali izven nivojsko križanje (predvidenih je med 15 in 20 takšnih ukrepov);
- ureditev in zavarovanje najmanj 8 nezavarovanih nivojskih prehodov;
- nadgradnjo avtomatskih cestnih signalov;
- zamenjavo mehanskih zapornic z avtomatskimi;
- pripravo projektne dokumentacije za ureditev 9 nivojskih prehodov (spremembe zavarovanja).

4. ZAKLJUČEK

Želimo, da bo letošnja preventivna akcija za povečanje varnosti na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge – »Stop! Prednost ima življenje.« ponovno prispevala k izboljšanju stanja. Če so lanske aktivnosti morda nekoliko pripomogle k zmanjšanju števila prometnih nesreč na nivojskih prehodih, želimo, da bi letošnja ta trend nadaljevala in posledično prispevala tudi k zmanjšanju števila umrlih na teh prehodih. S tem bo namen akcije zagotovo in nedvomno dosežen. Vsekakor pa lahko veliko za svojo varnost naredimo tudi udeleženci cestnega prometa in sicer z doslednim spoštovanjem prometne signalizacije, ki označuje nivojske prehode ceste preko železniške proge in spoštovanjem pravil, ki na teh mestih veljajo. Srečno!

Ministrstvo za promet